

NÓGRÁDI LAPOK ÉS HONTI HIRADÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI S KÖZGAZDÁSZATI HETILAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt. Fél évre 3 frt. Negyed évre 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizethetni csupán a kiadóhivatalban lehet B.-Gyarmaton.

Előzetes pénz, reklamációk és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

A lap szellemi részére s a nyitlérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: három hasábszoros betűsor 5 kr. — Nagyobb és többszöri hirdetések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyitlér garmond sor: 20 kr.

Még néhány szó a vármegyerház ügyében.

Csak most jutván kezemhez a „Losoncz és Vidéke” című lap 17-iki száma, abban látom, hogy Losoncz úr, (kit álnévűsége miatt nincs szerencsém ismerni,) többi közt azon szerény értekezésemet is, melyet „Nógrád vármegye székhelye” történetéről e lapok ápril 20-iki számában közléssel, czáfolni, illetőleg annak állítványait gyengíteni igyekeznek, s eleve is „a higgadtságról és tárgyilagosságról” akarván leczkét adni, polemicus cikkét „a tárgyilagosság merő negációja, a fékevesztett indulatoknak szabad dűlő (1) eresztése, az ádáz bosszúttség” hangoztatásával kezdi meg, és így ezen az ellenfelet bélyegző kifejezések használatával már előre jó maga czáfolja meg képzelte higgadtságának valódiságát.

De nekem a vélekedések zajának mérlegeleése nem gondom. (Opinionum commente delectus...) A történelmi tények kétségbe vonhatlanok. A kérdés csak az lehet, vajjon az azokból kifejtett tanulságok és következtetések megállhatnak-e? Nekem tehát egyedül ezekre kell szorítkoznom, annál inkább, mert a magán-érdekek meddő versengésébe való egyedül a historia körén kívül esik; és én nem látok Losoncz úr cikkében, néhány izléstelen élezelésen és a magyar nemzeti politika ezredéves és diadalmas doctrinájával, vagyis a történelmi joghoz való ragaszkodással homlokegyenest ellenkező fejtegetésen kívül semmi mást.

A történelmi tanulságok a következőkben állanak, Nógrád vármegyének székhelyét B.-Gyarmatra nem e város feudális vagy nem feudális viszonyai, (mint azt Losoncz úr véli,) nem a megyei olygarchia, melyent e tekintetben a municipium története nem ismer, hanem az országos vármegye általános érdeke helyezte: tehát azon tekintetek, melyeknek föltételeit az összes politikai érdekek századokon át mai napig meg nem ingathatták. Ezen viszonyok nem változtak, sőt jelentőségben emelkedtek: És mi nem állítók azt, hogy bármely város, és annak magán érdeke legyen hivatva a székhely kérdésében dönteni. Döntött B.-Gyarmatra nézve a multban az országos állam érdekét szemmel tartó ösök belátása; dönt és dönteni fog a jövőben is az országos állam érdekében önzetlenül intézkedő állami hatalom B.-Gyarmat mellett, míg a nemzeti politika súlya irányadó lesz.

És én tévesnek tartom a kérdést két város versenygésévé minősíteni, mert ez csak félig áll. B.-Gyarmat városa igen is mint possidens, érdekszerűleg össze van kötve manapság a székhely ügyével. Reá nézve az életkérdés, és így megtámadlva, természetesen kiesinytől nagyjűg buzdítódik érte az egész város. Ellenben Losoncz csak mint felbujtatott aspirans áll szemben B.-Gyarmattal. Losonczon az ismeretlen utáni vágyak voltaképpen csak néhány szószólója szítja a tüzet, mely bizonyára sem a testvéri egyetértésnek, sem a jóléti haladásnak számújára nem írható.

Losoncz úr cikkéből az tűnik ki, hogy annak tisztelt írója, vagy fiatalsága, vagy más megyebelisége miatt e vármegye előbbi viszonyaival s történetével nem egészen ismerős, a mi abból is kiviláglik, hogy a vármegyerház újra építésének 1832—1833. év előtti korszakából, valószínűleg hallomás után szólva, három szótlóbségről, és arról beszél, hogy akkor már a székhelynek Losonczra kerülése édes jó reményében többi közt Pulszky Ferenc is ház építésére ott, Losonczon telket vásárolt volna: holott még csak 10—12 év után, és 1846. előtt épenséggel nem volt Pulszky Ferenc nógrádi birtokos.

Jelentékenyebb kérdése Losoncz úrnak az, hogy B.-Gyarmat városának mi a hivatása? Igyekszem kívánságának eleget tenni. Mind-

azon haladási mozzanatokon kívül, melyeket a losonczai székhely mellett buzdítókódó urak Losoncz város részére kizárólagos kiváltságképpen követelnek, B.-Gyarmatnak hivatása még az is, hogy: dacára a Losoncz mellett felfelé futó vaspályának, a nemzeti szellem összműködésének termékenyítő sugarait az ország szívéből Losonczra és vidékére önzetlen közvetítőként szétáraszsa és erősítse Losonczot, hogy az helyt állhasson azon posztójában, melyre a végzet állította. Mert hát, hiába, B.-Gyarmat, ha nem lenne is már összekötve vaspálya által Budapesttel, mégis mindig egyenes vonalon és közelebb fekszik az ország szívéhez, mint Losoncz városa: a sokáig már el nem maradható vasut kiépülése után pedig alig két órányi ut választandja el B.-Gyarmatot Budapesttől. El kell ismernie Losoncz úrnak azt is, hogy B.-Gyarmat geographiai helyzetén kívül, mely szerint Nógrád vármegyének aránylag minden széléhez közelebb esik Losoncznál, bir egy oly országos érdeke föltételével, tudniillik: az assimilatio erejével, melylyel — sajnos — Losoncz városa épenséggel nem dicsekedhetik.

B.-Gyarmat városának 1659. évi urbéri öszseírása ott van a város levéltárában hiteles példányban (kiadva az új magyar muzeum 1858. évf. I. köt. 308. lap), abból meglátható, hogy az akkor tisztán magyar lakossággal birt. — 1663-ban elpusztulván, 1690-ben mindenfelől, de legtöbbször Losoncz vidékéről nyerte tótajkú telepítvényeseit. S azok alig több mint félszázad alatt szívben, nyelvben magyarokká lőnek. Ellenben Losoncz városa minden megyei és állami dédelgetés mellett tért vesztett e tekintetben, mert nem bir az assimilatio azon gerjével, melylyel B.-Gyarmatot a végzet megáldotta.

Losoncz úr cikkében a többi közt a történelmi joghoz való ragaszkodás ellenében, melyet a nemzet ujja alakulásának megtörténésével is ellentétbe állít, szórulszóra ezeket írja: „De úgy látszik, igen erősen kísért a régiség penész-szaga ott a megye alsó részén, a mely irány ott többeknek igen nyűkre van! Minem szeretjük a penész-szagot sem mi alakban.”

A higgadtság és tárgyilagosság illetén modorát én utánózni nem akarom. Azt azonban tudom, érzem és hiszem, hogy hazánkat csak a történelmi joghoz, a nemzet szelleméhez való szilárd ragaszkodás segítette ismét a révbe, és csak a történelmi fejlődés útján maradhat az fenn nemzeti épségében. A ki ettől eltérő más-szerű alkotási módszereket hajhász: az nem az alkotásnak, hanem a bontásnak térszen szolgálat.

Nagy Ivan.

Szécsény, május 17-én.

Kevesen vannak e némes vármegye bizottságának tagjai között olyanok, kik a napi rendre erőszakolt székhely kérdéséhez minden érdek nélkül hozzá szólhatnának.

En magamat a kevesek közé szántam.

Állandó tűzhelyem e megyének középső részében fekszik, s így a székhelynek, B.-Gyarmaton vagy Losonczon lenne döntő befolyással nem lehet: a közügy érdekében szolgálatot teljesítendő: akár ide akár oda kellessék mennem, egy aránt időmbe és pénzembe kerül.

Azzal sem dicsekedhetem, hogy akár a losonczai, akár a b.-gyarmati érdek körben vagyonom, vagy rokonom voltának, de azt sem mondhatnám, hogy itt, vagy ott reménybeli érdekek irányíthatnák szabad elhatározásomat.

Nem tagadhatom meg azt sem, hogy én megye bizottsági tag állásomat nem hosszú éveken keresztül szerzett tanulmányom, hanem a nagyérdemű adókövető bizottság böles határozata alapján töltöttem be.

Szülehettem volna én akár Demosthenesnek is,

de ha kellő adót nem fizetnék, bizony nem volnék, — a mint nálamnál sok okosabb ember az — Nógrád vármegyének bizottsági tagja. Lehetnék talán választás útján. Amde e módon sem tudnék én oda bejutni, mert tolazkodni nem szeretek, bizalmat, megbízást vásárolni nem szokásom, mások elveinek gyámtya alatt pedig szolgalelkű lenni nem tudnék.

A divatot még külsőségekben is kerülöm, holott körülöttem sokan nemcsak e külsőségekben, de még a gondolatokban is kedvelik azt. A divatos gondolkodás az ember eszejárását is divatossá teszi s az ily divatos eszejárásu nagyferiák ösztökélve a feltűnési vágytól, nagyhangon oly gondolatokat vernek félre, a melyek másokat is meghaborgatják békés nyugalomokban, saját szerű elveiket pedig a közügy czimere alatt sok színt játszó szappan buborékban röppentgetik a könnyen hívó s a közteher nyomása alatt már is fásult kedélyű polgárok szeméi előtt.

Szerencse, hogy az ily nagyferiák szavai sok színt játszó elveikkel együtt nyom nélkül szoktak elenyészni.

Jónak láttam ezeket előre boesajítani azért, hogy ha valaki a nagy közönség közül igénytelen soraimat figyelemre méltatni érdemesnek tartandja, ismerje meg kiindulási pontomat s igazságosan ítélhessen mondottjaim felett.

Áttérek tehát felvett tárgyam lényegére.

Ha egy vármegye nagy áldozatok árán, helyesen berendezett állandó székhelyét elhagyni akarja, azt okosan csak akkor fogja tenni, ha arra jól meggondolt alapos okai vannak.

Szerény felfogásom szerint ily képzeltető alapos ok három pontba tömöríthető össze és pedig

- a) szükség,
- b) kényszerűség,
- c) célszerűség.

A szükség, mint állapot csak a megye szorosan vett házi életében kereshető.

Meglehet, hogy az én áttekinthető képességem nagyon szűk körre szorítkozik, de még sem látom szükségét annak, hogy Nógrád vármegye közönsége diszensen és okosan épített székházát elhagyja. E székház képes befogadni összes odahivatott közönséget. Központi tisztviselőségén, szolgaszemélyzetén s terjedelmes okmánytárán kívül nemcsak az alapító magán tulajdonságoknak, de a kir. törvényszék, tkönyvi hatóság, kir. bíróság és kir. ügyészségnek is elegendő kényelmes helyiséget nyújt, s így a „szükség” fogalma alá vonható egyetlen ok sem kívánja hogy Nógrád megye közönsége ősi székhelyét elhagyja.

Hát ha a „kényszerűség” az, mi talán új otthon keresésére sarkalja?

Nem hiszem. Az Ipolyfolyó B.-Gyarmat városát elpusztítással még nem veszélyeztetett. Közéleben tűzhányó kráterek sem nyiladoznak, földrengés sem inogtatja, sőt tűzvész sem pusztította még el.

Törvényhozás, kormány vagy önkényhatalom sem lépett még fel ellene parancsolólag. Tehát a „kényszerűség” fogalmából sem lehet egyetlen érvt sem követelni arra, hogy Nógrád vármegye közönsége székhelyét elhagyja és Losoncz fellegvárába költözzék.

Nóde itt van a „célszerűség”. Amde ez nem ok, hanem csak föltevés, lényegében pedig relativ fogalom és éppen ezért indító ereje higgadt meggondolást, tapasztalatból merített előrelátást s a közérdeknek eber szem előtt tartását parancsolólag követeli, különösen akkor, midőn nem egyedül a saját, hanem mellettünk adózó sok ezer ember érdeke fölött folyik a vásári „csere-esala”

Losoncz város nagyérdemű tanácsa, — kinek én reménybeli nyereségért fölajánlott áldozatkészségét csak üszlelni tudom — valamint vele együtt mindazok, kik a megye székhelyét B.-Gyarmatról Losonczra ohajtják áthelyezni — az önérdék mellett, — mely különben oly nagy goromba kö, hogy nemcsak az iskolás gyermek, de maga a tanító ur is megbotolhatik benne — csupán csak is a „célszerűség” szempontja helyezkednek.

Lássuk tehát e meg nem számlálható célszerűségi okok közül azokat, melyek eddig felhozattak.

1-ór Azt mondják, hogy B.-Gyarmat valamint eddig nem birt, úgy ezen túlra sem lesz képes azon attributumokra szert tenni, a melyek egy megye székhelyét megilletethetnek, s ennek okát központ kivüliségen kívül szegénységben s ebből folyólag társadalmi életének fejletlenségében keresik: míg ellenben Losoncz már most is minden tekintetben magasabb fejlettségi fokán áll B.-Gyarmat fölött, e mellett vagyonos, rendezett város és így ha a megye székhely oda télelnék át, rövid idő alatt minden irányban izmosodnának mind amaz attributumai, melyek egy tekintélyes város felvirágozásához szükségesek.

2-ór Losoncz vasuttal lévén a fővárossal összekötve, a megye legnagyobb részéből, könnyen gyorsan megközelíthető, s ez által a központból a kormányzat rendesen intézhető lenne.

3-ór A felvívők tót ajkú lakosaira magyarosodási szempontból Losoncz nagyobb befolyást gyakorolhatna s így nemzeti missio teljesítésére is hivatva lévén az országos állam érdeke is azt parancsolja, hogy a megye székhelye Losonczra helyeztessék át.

Kétségtelen, hogy a három pontban felsorolt okok tetszetősek, megnyerők, mint a kendőzött nő arc meszsziról — s bódító, mint a kő ital — amde ha közelebbről szemügyre vesszük s elemeire bontjuk: bizonyára aligha lesznek túlvira vezetők!

Az ember települési helyét hajdan úgy, mint ma két szempontot tartva szem előtt választotta s választja és pedig vagy nyugalom, menedék, vagy kereskedelmi szempontból, tehát valamely városnak attribútuma magában a települési helyben van; azt erőszakolt viszonyokkal névelni nem lehet. Losoncz elérte fejlődésének magasságát már 1848 előtt, s ma ugyan azt elő nem teremtheti még a székhely sem, mert a vasút egészen más viszonyokat teremtetett benne.

Nógrádmegye Losoncz attribútumához éppen úgy nem járulhat semmivel, a miként Losoncz saját attribútumából a vármegyére át nem haríthat semmit.

Hasonlóképen vagyunk B.-Gyarmattal is, Losoncz a felső Ipolyvízi völgyben a hegyi lakók, B.-Gyarmat az Ipoly völgyének derekán a hegyi és Duna melletti lakók érintkezési pontját képezi s csak az a különbség mutatkozik e két pont között, hogy B.-Gyarmat minden mezőgazdasági daczára népességben, esziben közművelődésben aránylag jobban, illetve gyorsabban fejlődik, mint a vagyoniilag gazdag Losoncz. Mi ennek az oka? Röviden: a mellette egyenes vonalban elszökő vasút.

Ertelmi szempontból tekintve Losonczot a jelenben nem szárnyalja túl B.-Gyarmatot, a jövőben pedig csak is ez utóbbinak kárára emelkedhetne igen csekély részben. S miért? Mert Losoncz helyi viszonyainál fogva csak fogyasztó, de nem termelő, ellenben B.-Gyarmat termelő és fogyasztó egyszerre. A vármegye mint ő alkotásmányunk tényezője sem nem termel sem nem fogyaszt, tehát mint ilyen átalakító erővel nem bír. A gyár ipar Losonczon nem belfogyasztáson, hanem kivitelben nyugszik. Ev tizedek óta állanak Losonczon és vidékén a felhántorgatott gyárak s mivel emelkedett magasabb színvonalra Losoncz fejlődése ezen évtizedek alatt? Vajmi kevéssel. Intő jel ez arra, hogy Losoncz a jövő-menő nagy ember áradat útjából most már félre esik, ellenben B.-Gyarmatot ugyan csak az emberek útjából kihelyezni nem lehet, uraltván két vármegyénk természetes találkozási pontját.

A mi pedig a vármegye központ kivüliségét illeti, arról beszélgetni is felesleges, mert hiszen Losoncz és B.-Gyarmat között a különbséget minden ember ismeri.

A megye székhelyének minváltára a székhelyül szolgáló város szégyensége vagy vagyonos volta befolyással nincs. Elő példa erre Budapest. Legfeljebb azt hozhatnám fel, hogy a vagyonosabb város fényesebb fiaklyás zenét rendezhetne egyik vagy másik megyei tisztviselőjének. Ez talán csak nem indok?

Azt is mondják némelyek, hogy Losoncz a fővárossal vasutal léven összekötve, a megye lakosságának nagy része által könnyen megközelíthető. Ezen állítás szándékos tévedés. Nógrádvármegyének közönsége nem egypár földbirtokosból, hanem százezer adófizető polgárból áll. Valjon igazságos és méltányos-e ezeknek erszényére beszélni? Az ilyen érvelés nem táplálkozik ám a közügy édes tején!

Hátra volna még a legnagyobbat kondult „nemzeti missio“, másként magyarosítás. Kétséget nem szenved ez az össznemzetnek érdeke, de kérdem, hogy tehetne-e Nógrádvármegye többet e tekintetben Losonczon, mint tesz ma B.-Gyarmaton? A jelenben fenn álló institúciók mellett nem lehetne, ellenben Losoncz, lévén kellő számú tanító intézete, ma is székhely nélkül talán függetlenebbül megteheti mind azt, a mit a nemzet tőle, a rendelkezésére bocsájtott eszközökkel B.-Gyarmat megkárosítása nélkül követel is.

Hangzólválta lett az is, hogy „részhajlatlan legmagasabb körökhöz tartozó férfiak véleménye szerint a városok emelkedése képezi Magyarország előhaladásának és nemzeti consolidációjának el maradtalan föl-tételét.“ Ez igaz, történetünk is tanuskodik róla, mert már Árpád-házi királyaink is így intézkedtek, de azon aztán csudálkoznom kell, hogy azon részre hajlatlan legmagasabb körökhöz tartozó férfiak ma csakis in thési állítják fel ezen axiómát, holott eddig minden eszközzel oda törekedett a hatalom, hogy a városok autonóm jogait lehetőleg szűkösre szorítsa. Ezen új életre hozott nézet azonban Losoncz mellett semmit sem bizonyít, mert a testek jegecedése a tömörülés törvénye szerint nem központon kívül szokott érvényesülni. Szécsény a nemzet akarataiból és a helyes kormányzás alapelveinél fogva a leghelyesebb jegecesedési pont lehetne, de lehet az B.-Gyarmat is.

Sok oldalról lehetne még a fenforgó kérdéshez hozzá szólni, de e lap szűkterete nem engedi meg az indokok tovább fűzését s bejezésre irányítom tehát tollamat, s határozottan hangsúlyozom, hogy mind addig, a míg az általam fentebb körvonalozott három indító ok egyike vagy másika be nem következik, a megye székhelyének B.-Gyarmatról Losonczra leendő áthelyezését a közügy érdekében meg nem bocsájtható téves intézkedésnek, az adózó közönségre nézve hátrányosnak, előre láthatólag súlyos megyei adóval terheltnek, a szécsényi járásra különösen pedig Szécsény mezővárosára nézve még B.-Gyarmat városát illetőleg is károsabbnak tartanám.

A polgári életben sok bűnt ismerek olyat, melyet a tételes törvény fel nem ölel, ily bűnnek tartom én azt is, ha a család rendesen folyó békés nyugalma egyik másik családtag indokolhatatlan cselekedete által megháboríttatik s a testvér testvér ellen a jóbarát jóbarát ellen gyűlöletre sarkallatik.

Minden vármegye egy-egy családja a nemzetnek; Nógrádmegye minden fiának a közös előmozdítása céljából kölcsönös jó egyetértésre, egymás iránti tiszteltetle és lelkiismeretes munkára van szüksége. Rajtunk áll, teljesítsük kötelességünket.

Pintér Sándor.

A b.-gyarmati járás székhely-ügyi bizottsága.

A b.-gyarmati járás székhely-ügyi bizottság máj. hó 9-ik napján tartá alakuló gyűlését.

1. Kövy Tivadar, mint az 1890. május 2-án megtartott értekezlet által megválasztott b.-gyarmati járásbizottsági elnök, az ülést megnyitván, felhívja a megjelent bizottsági tagokat az alakulásra, — előterjesztvén, hogy a B.-Gyarmat-városi bizottság már megalakult f. május hó 4-én, a mely városi bizottság alakuló gyűléséről a jegyzőkönyvet tudomástétel végett bemutatja.

A megjelent megyebizottsági tagok tudomásul vevén a B.-Gyarmat-városi bizottság megalakulását és annak figyelembe vételével a B.-Gyarmat-járási bizottságot a következőképp alakítják meg: megválasztván járásbizottsági tagokul Kövy Tivadar elnök és Fáy Albert s Vannay Ignác helyettes elnökök mellé

Ániger László, Baintner Ottó, Balás Dezső, Balás József, Beimel Samu, Bende Gyula, Bende Sándor, Bercel Lipót, dr. Bogdán Mihály, br. Buttler Ervin, Dapsy Béla, Elfer Ede, Elleniczky Flór, Fáy Árpád, Farkas Alajos, Farkas Ferencz, Farkas Mihály, Feledi Henrik, dr. Feledi Ferencz, Felsenburg Tivadar, Gazdik Lajos, Hanulay János, Hanzely Márton, dr. Heksch József, Horváth Danó, Hottovinszky Károly, Janosy Rezső, Kacsokovics Iván, Kommerell Gyula, Kondor József, Madách Pál, Neymon Károly, Neyvák Sándor, Oroszlányi Albert, Pajor István, Patak János, Rafanidesz Bogvoszló, Reményi Károly, Schulcz Lajos, Sebastiany Adolf, Sinkó Frigyes, Simonyi Dénes, Soóky László, Streisinger Lipót, Szabó János, Szabó Vilmos, Szentiványi Ferencz, Szilágyi Mór, Szilassy Béla, Veres Ernő, Ticsinszky József, Tolnay Gedeon, Turner Nándor, megyebizottsági tagokat, jegyzőül pedig: Sztranyavszky Gézát.

Kimondja egyszersmind a gyűlés, hogy ezen a megalakulás tényét tanúsító jkönyv közöltségek a végrehajtó bizottság elnökével, Szontagh Pál úr ó nagyméltóságával, valamint a többi, nevezetesen: a nógrádi, a sziráki, a szécsényi és a főleki járási elnökökkel, kik egyidejűleg felkérletnek, hogy annennyiben még nem tették volna, alakuljanak meg és a megalakulás megtörténtét, valamint a járási bizottsági tagok neveit is, a b.-gyarmati járási bizottsággal hova előbb közöljék.

2. Elnök ilyképp a b.-gyarmati járásbizottságot megalakultnak kimondja és előterjeszti, hogy a most már megalakult b.-gyarmati járási bizottság állapítsa meg, hogy kik lesznek felkérletendők, az ügy pártolására s egyszersmind válassza meg a küldöttségi tagokat, a felkérés teljesítése céljából.

A járási bizottság ezen elnöki felhívásra elhatározza, hogy az ügy támogatására leendő felkérés céljából küldöttségeket meneszt:

a) gr. Degenfeld Lajos főispán úr óméltóságához, ezen küldöttségbe tagokul beválasztja: Ániger László, Balás József, Bende Gyula, Beniczky Árpád, dr. Bogdán Mihály, Elfer Ede, Fáy Árpád, Hottovinszky Károly, Reményi Károly, Sztranyavszky Géza és Vannay Ignác B.-Gyarmaton lakó megyebizottsági tagokat, valamint Neymon Károly, Plathy Lőrincz, Sebastiany Adolf, Soóky László, Szabó János, Szentiványi Ferencz vidéki megyebizottsági tagokat. Ezt tudomásul hozza az összes járási elnököknek azon kérelemmel, hogy ők is válasszák meg a küldöttségi tagokat, azoknak neveit Laszkary Gyula megyebizottsági taggal közöljék, aki a küldöttség vezetését elvállalni szíves volt és a ki a küldöttség mikor leendő fogadtatásáról és az összejevetel helyéről értesítést nyelrendnek, közvetlen írogok a küldöttségi tagok.

b) Ó eminentiájához, Smor János herceggprimáshoz, ezen küldöttségbe tagokul beválasztatnak: Ániger László, Baintner Ottó, Balás József, Beniczky Árpád, Farkas Ferencz, Farkas Mihály, dr. Melicher Ferencz, Neymon Károly, Ticsinszky József és Vannay Ignác megyebizottsági tagok; azoknak nevei a többi járások elnökeivel azon kérelemmel közölletnek, hogy ők is válasszák meg ezen küldöttségbe is a tagokat és a megválasztottak neveit közöljék a b.-gyarmati járási bizottsági elnökséggel, a honnan a küldöttség mikor leendő fogadtatásáról és az összejevetel helyéről értesítést nyelrendnek, közvetlen írogok a küldöttségi tagok.

c) A nagyméltósági miniszter urakhoz, Haynald Lajos úr bibornok érsek ó eminentiájához, Schuster Constantin úr váci püspök ó nagyméltóságához, gróf Zichy Ferencz úr, gróf Zichy Nándor úr, gróf Karolyi Gyula úr ó nagyméltóságaikhoz küldöttségek menesztendők és pedig, tekintve, hogy ezen helyekre a számossabb tagú küldöttségek szervezése inkább nehézségekbe ütközik, tehát ennek elkerülése céljából a b.-gyarmati járásbizottság ajánlja a többi járásbizottságoknak, hogy a küldöttségekben leendő résztvevőkre a b.-gyarmati járás országgyűlési képviselője Beniczky Árpád, továbbá a járási elnökök és helyettes elnökök kérésnek fel Szontagh Pál úr ó nagyméltósága végr. bizottsági elnök vezetése alatt, a ki a küldöttségek fogadtatásának idejét és helyét az érdekelt elnökökkel közölje fogja.

Amennyiben a b.-gyarmati járásbizottság ezen javaslatát a többi járásbizottságok elfogadják, teljesen célzár vezetől annak egyszersen hallgatag tudomásul vétele; ha pedig arra vonatkozólag bármely járási bizottságnak észrevétele lenne, felkérletik az illető járásbizottság, észrevételét a b.-gyarmati járásbizottság elnökségével közölje.

Ugyanezen deputatiók kérelmek fel arra, hogy Stesser József miniszteri tanácsos úr óméltósága, Bercezy Jenő úr kir. táblai tanácselnök ó méltósága, Balázs Antal kir. curiai bíró és Kaszay Zsigmond kir. curiai bíró urak óméltóságaik, Harmos Gábor kir. táblai bíró úr ó nagysága jóakarátát és pártfogását a kitűzött czélnek megnyerje.

3. Elnök indítványt és többek hozzászólása után elhatározatott, hogy Csávolszky Lajos és Mikszáth Kálmán országgyűlési képviselők és hírlapíró urak felkérletnek a járási bizottság nevében annak elnöksége által, miszerint befolyásukat lapjaiknál a b.-gyarmati székhely mellett érvényesíteni szíveskedjenek.

Valamint felkéri a b.-gyarmati járásbizottság ezen ó excellenciája Szontagh Pál urat, hogy az ó mint végr. bizottsági elnök és Horváth Danó mint végr.

bizottsági jegyző, neve alatt kibocsájtandó levélben, az egész megyebeli bizottsági tagok kéressenek fel, miszerint a székház kérdésében B.-Gyarmat mellett szavazzanak.

Végre elhatározatott, hogy a b.-gyarmati járási bizottság mielőbb egybehívassék azon célból tartandó értekezletre, hogy a járás a leendő könnyebb kivétele végett és különösen a megyebizottsági tagoknak a folyó évi május 30-án tartandó megye-gyűlésen elmaradhatlan részvételre való felkérése céljából felosztassék kisebb kerületekre. (A bizottság holnap, május hó 19-én d. e. 11 órakor tartja újabb ülést.)

A szécsényi járásban a községek lakói részéről is megindult a mozgalom az ellenactió kifejtése végett. A községek mindannyian demonstrálnak az ellen, hogy a mostani székhely Losonczra vitessék át. Dr. Pulszky úr városában Szécsényben roppant nagy az izgatottság.

A szécsényi járási székhelyügyi elnökség részéről következő felhívás bocsáttatott ki e célból: Tisztelt Polgártárs!

Bizonyára van már tudomása azon élénk mozgalomról, mely vármegyénk századokra visszaható családi békéjét feldülni törekszik az által, hogy egy némely önző érdeket szolgáló polgártársunk indítványára a megye székhelye B.-Gyarmatról Losonczra helyeztessék át.

Főlöszleges mondanunk, hogy a megye ősi székhelyének hálátlan elhagyásával nemcsak az összes vármegye lakóinak érdeke sértetnék meg és oly új állapot teremtetnék, a melybe az adózó polgár csak hosszú idő múlva találna bele magát, és mindezek mellett anyagi és szellemi érdekeink is érzékeny csorbát szenvednének.

Valószínűséggént tűnik fel az is, hogy a vármegye székhelyének áthelyezését csak rövid idő múltán a kir. törvényszék és pénzügyigazgatóság stb. áthelyezése is követné; pedig ez már csakugyan nagyon hátrányos volna e vármegye lakóinak legnagyobb részére!

Mi azt hisszük, tisztelt polgártárs, hogy ön, és ön által községének minden egyes adófizető polgára felismeri a veszélyt s törekedni fog annak elhárítására minden eszközzel teljes erejéből, — s hogy azt igazán érelyesen tehesse is, mint a végrehajtó biz. szécsény-járási helyettes elnökök úgy véljük, hogy az ellen minden polgárnak tiltakoznia kell, s hogy tiltakozását érvényesíthesse, leghelyesebben tenné ha a . . . alatt mellékelt iratot aláírja.

Ha tisztelt polgártárs is, mit nem kétlünk helyesli ezen módot, kérjük méltóztatassék oda hatni, hogy a község minden adófizető polgára által aláírtan, Ruzinkó Antalnak Szécsénybe lehető legrövidebb idő alatt beküldessék mert a „né p s z a v a l s t e n s z a v a l s z i t t i s .“

Fogadjja hazafiai üdvözlötünket.

Gr. Pejacserich Arthur,
Ruzinkó Antal,
b. járási elnökök.

Losoncz, 1890. május 10.

En azon nézetben vagyok, hogy minden elbírálás alatt álló ügy vagy tárgy, sőt legyen az társadalmi vagy politikai kérdés, a hivatottak által csak úgy lehet helyesen elintéztető, ha az minden oldalról megvilágítatik, előnyeik éppen úgy mint hátrányai és árnyoldalai feltűntetnek.

A „Nógrádi Lapok“-ban a székhely kérdésére vonatkozó közleményeimnek egyecül ez volt célja és nem az, amit ellenségeim és rossz akaróim terjesztettek, hogy én a városunkban uralgó közvélemény és ohajtás ellen csupa ellenségeskedésből akarok herczra kelni. Ezt ugyan azok, a kik tudják, hogy én a multban városunk szellemi fejlődése és anyagi gyarapodására mindig közreműködtem és tehetségem szerint egyleteink és intézmények alkotásában anyagi áldozatokat hoztam, miket azok kik engem jelenben elítélnek, nem tettek, és most, hogy álláspontomat igazolom, az előzményekből a következtetéseket a következőképpen vonom le.

A mozgalom megindításakor az első értekezleten maga Török Zoltán úr előterjesztésében azt adta elő, hogy a megyeház felépítéséhez négyszáz ezer forint szükséges. En kétlem, hogy ezen összelehessele hozható; pedig ez az alap, s ha ez nem sikerül, a mozgalom eredménytelen. De feltéve és meg nem engedve, hogy előteremtetik a kívánt összeg s a megyeháza városunkba felépül és a közigazgatási hatóság a megye nagy többsége kívánságára a belügyminiszteri jóváhagyás mellett áthozatik, még akkor is csonka lesz a megyei székhely, mert a törvényszékek áthelyezése, a mint az igazságügyminiszter országgyűléshez beterjesztett javaslatában kimondatik, mely javaslat csak rövid idő kérdése, hogy szentesített törvénné váljék, a törvényszékek székhelyeinek megállapítása vagy áthelyezése törvényhatósági uton történhetik meg s ez érdemben még a mozgalom élén álló nagy férfiak által az igazságügyminiszter úr megntcs kérvé, hogy javaslatot terjesszen az országgyűlés elé, s így messze állunk az eredménytől.

Meg kell még jegyeznem azt is, hogy B.-Gyarmatnak azon védekezése a székhely megtartására, melyben több százados gyakorlatata és történelmi jogaira hivatkozik, nem igen nyomós indok; mert „tempora mutantur et mos mutatur in illis.“ Mikor a megyeháza épült, a viszonyok és a kor követel méhelei azt kívánták, hogy egyedül B.-Gyarmat alkalmas a megye székhelyeül; most azonban az idők változtával Losoncz mutatkozik alkalmabb

*) Ajánljuk e részen igen tisztelt pártbírák becsa. R. győelmé Nagy Iván hitván titán történetünknek lapunk mai számába írt vesztésükkel.

Szerh.

